

STOSUNEK OBRONY KONIECZNEJ DO ŚRODKÓW NIEZBĘDNYCH DO ZATRZYMANIA OSOBY, KTÓRA POPEŁNIŁA PRZESTĘPSTWO

W artykule została przeprowadzona analiza stosunku obrony koniecznej do środków niezbędnych dla zatrzymania osoby, która popełniła przestępstwo. Wyznaczone zostały cechy wspólne i odmienne dla tych dwóch podstaw wyłączenia odpowiedzialności karnej oraz perspektywy rozwoju ustawodawstwa karnego w tej dziedzinie.

Słowa kluczowe: obrona konieczna, zatrzymanie osoby, która popełniła przestępstwo, stosunek, ochrona osoby, prawo osoby, warunki zgodności z prawem.

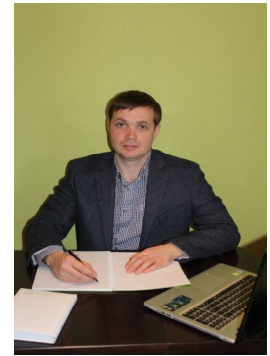
CORRESPONDENCE OF NECESSARY DEFENSE AND MEASURES ARE NECESSARY TO ARREST A PERSON WHO COMMITTED CRIMES

The work carried out and the value of self-defense measures necessary to apprehend the person who committed the crime. Defined common and different features of these exceptions to criminality and prospects of development of criminal law in this area.

Keywords: self-defense, arrest a person who has committed a crime ratio, the protection of the person, the right person, conditions of legality.

СПІВВІДНОШЕННЯ НЕОБХІДНОЇ ОБОРОНИ ТА ЗАХОДІВ НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ, ЩО ВЧИНИЛА ЗЛОЧИН

У роботі здійснено співвідношення необхідної оборони та заходів необхідних для затримання особи, що вчинила злочин. Визначено спільні й відмінні риси цих обставин, що виключають злочинність діяння та перспективи розвитку кримінального законодавства у цій сфері.

D. MOSZENEC
*doktorant katedry prawa karnego
Narodowej Akademii Spraw
Wewnętrznych w Kijowie*

Ключові слова: необхідна оборона, затримання особи, що вчинила злочин, співвідношення, захист особи, право особи, умови правомірності.

Актуальність теми. Кожне суспільство має комплекс заходів, спрямованих на захист особи за рахунок державної правової системи. У першу чергу це стосується таких невід'ємних і недоторканих благ, як життя і здоров'я людини, її честь і гідність, свобода і особиста недоторканність. Це абсолютні і невід'ємні блага, данні людині від народження. Необхідна оборона, як і затримання особи, що вчинила злочин є важливим правовим інститутом, який покликаний сприяти попередженню і припиненню злочинів та забезпечувати активність громадян у боротьбі зі злочинністю. Тому важливим і необхідним є аналіз позицій і підходів щодо даної проблеми, представлених у кримінально-правовій науці, які дають змогу встановити спільні та відмінні риси цих обставин, що виключають злочинність діяння.

Ступінь розробки теми. Над з'ясуванням сутності необхідної оборони та затримання особи, що вчинила злочин працювало багато вчених у сфері кримінального права. Значний внесок у дослідження цих проблем внесли Ю. В. Александров, П. П. Андрушко, М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, Н. П. Берестовий, Я. М. Брайнін, А. А. Герцензон, П. С. Дагель, В. П. Діденко, Н. Д. Дурманов, С. І. Дячук, С. Г. Келіна, А. А. Піонтковський, Е. Ф. Побегайло, Л. М. Подкоритова, І. С. Тішкевич, В. І. Ткаченко, Т. Г. Шавгулідзе, М. Д. Шаргородський, М. І. Якубович і інші. У роботах цих вчених містяться основоположні положення, які стали основою реформування кримінального законодавства в частині регулювання обставин, що виключають злочинність діяння, зокрема необхідної оборони та заходів необхідних для затримання особи, що вчинила злочин в цілому. Разом з тим, питання співвідношення необхідної оборони та заходів необхідних для затримання особи, що вчинила злочин потребує детального вивчення.

Метою даної наукової публікації є проведення детального співвідношення необхідної оборони та заходів необхідних для затримання особи, що вчинила злочин.

Завдання шкоди при затриманні особи, що вчинила злочин, як і при необхідній обороні відповідає законним інтересам потерпілих від злочину, інтересам суспільства та держави. Приймаючи заходи по затриманню особи, що вчинила злочин, громадяни тим самим допомагають дотримуватись реалізації принципу невідворотності покарання, допомагаючи правоохоронним органам виконувати завдання кримінального судочинства. Крім того особа, вчинивши злочин з метою приховати сліди своєї протиправної діяльності може вчинити й інші злочини, тим самим вона буде становити суспільну небезпеку. Відомо також, що в багатьох випадках злочини вчиняються не поодинокі, а серійно, і тому дуже важливо припинити злочинну діяльність на ранньому етапі. Тому затримання особи, що вчинила злочин

визнається дією суспільно корисною, а відтак правомірною. Потрібно зазначити, що закон застосовує формулювання «затримання особи, що вчинила злочин», а не злочинця, бо злочинцем особа буде вважатися після вироку суду, а в нашому випадку вину особи у вчиненні злочину ще вимагається довести у встановленому законом порядку [1, с. 38].

До вступу в законну силу КК України 2001 року, такі дії охоплювались ст. 15 КК України 1960 року «Необхідна оборона», де в ч. 5 ст. 15 зазначалось, що «Дії потерпілого та інших осіб безпосередньо після вчинення посягання, спрямовані на затримання особи, яка вчинила напад, і доставлення її відповідним органам влади, як правомірні, прирівнюються до необхідної оборони, якщо вони були необхідні для затримання і відповідали небезпечності посягання і обстановці затримання злочинця» [2, с. 27]. Однак очевидно, що відсутність спеціальної норми в КК України 1960 року, було суттєвою прогалиною в законодавстві того часу. Цей недолік було усунуто лише з прийняттям КК України 2001 р.

Ч. 1 ст. 38 КК України встановлює: «Не визнаються злочинними дії потерпілого та інших осіб безпосередньо після вчинення посягання, спрямовані на затримання особи, яка вчинила злочин, і доставлення її відповідним органам влади, якщо при цьому не було допущено перевищення заходів, необхідних для затримання такої особи». Відповідно до ч. 2 ст. 38 КК України перевищенням зазначених заходів визнається умисне заподіяння особі, що вчинила злочин, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці затримання злочинця. Перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, має наслідком відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених у статтях 118 та 124 КК України. Щодо мети затримання, то відповідно до ч. 1 ст. 38 КК України дії потерпілих та інших осіб визнаються правомірними, якщо вони мали своєю метою затримання особи, що вчинила злочин і доставлення її органам влади. У зв'язку з цим виділяють дві мети таких дій: 1) кінцева – доставлення особи відповідним органам влади (до відділення міліції, прокуратури, місцевої Ради, військової влади тощо) і 2) найближча – затримати особу, яка вчинила злочин, тобто позбавити її особистої свободи. Якщо ж дії із затримання особи були розпочаті для досягнення інших цілей (наприклад для самосуду), то це виключає їх правомірність. Потрібно мати на увазі, що затриманню надає правомірності саме наявність у особи, яка затримує, зазначеної мети, а не фактично досягнутий результат.

З вище наведеного випливає, що законодавчого визначення поняття затримання особи, що вчинила злочин не має, однак відповідь на поставлене запитання можна знайти в теорії кримінального права, де під правомірним затриманням особи, що вчинила злочин потерпілими або іншими особами розуміють насильницькі дії, спрямовані на короткострокове позбавлення волі особи, яка вчинила злочин, з метою доставлення її органам влади, якщо вони зумовлені необхідністю затримання і відповідали небезпечності вчиненого посягання й

обстановці затримання [3, с. 296]. Ю. В. Александров та М. В. Володько під затриманням особи, що вчинила злочин, як обставиною, що виключає злочинність діяння розуміють – як застосування заходів, які пов'язані з короткочасним позбавленням її волі, а також завданням у певних випадках фізичної шкоди, для передачі представникам влади, якщо при цьому не були порушенні умови правомірності такого затримання [4, с. 195].

Потрібно зазначити, що дії спрямовані на затримання особи, яка вчинила злочин є правом громадян і обов'язком службових осіб правоохоронних органів. Так, Пленум Верховного Суду України в постанові від 26 квітня 2002 року № 1 зазначив, що представники влади, працівники правоохоронних органів, члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовці не підлягають кримінальній відповідальності за шкоду, заподіяну при виконанні службових обов'язків по запобіганню суспільно небезпечним посяганням і затриманню правопорушників, якщо вони не допустили перевищення заходів, необхідних для правомірного затримання особи, що вчинила злочин [5, с. 2-16].

Як і при необхідній обороні, при оцінці правомірності дій, що були застосовані при затриманні особи, що вчинила злочин, повинні бути враховані тяжкість злочину (його вид та характер), обставини, що характеризують особу, яка вчинила злочин (вік, стать, фізичні дані), наявність у неї зброї, характер її пост-кримінальної поведінки тощо. Одночасно враховується й обстановка затримання: час, місце, кількість осіб, котрі вчинили злочин, що підлягають затриманню, виявлення в ході затримання нових обставин щодо вчиненого злочину тощо.

За загальним правилом, чим більш тяжким є вчинений злочин і чим складніша ситуація при затриманні особи, яка його вчинила, тим більша шкода може бути завдана особі при її затриманні. Працівник міліції як крайній захід має право застосувати вогнепальну зброю для затримання особи, яку застали при вчиненні тяжкого злочину і яка намагається втекти згідно п. 4 ч. 1 ст. 15 Закону України «Про міліцію» [6].

Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила злочин, настає, коли їй була завдана тяжка шкода (смерть або тяжке тілесне ушкодження), яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці затримання (скажімо, нанесення удару кийком по голові, що призвело до тяжкого тілесного ушкодження, хоча достатньо було нанести цей удар по нозі). Тому, наприклад, вимушене заподіяння тяжкої шкоди хулігану, що ухиляється від затримання, який вчинив, наприклад, напад, не пов'язаний із посяганням на особу, свідчить про явну невідповідність цієї шкоди небезпечності вчиненого ним. Точно так само заподіяння, наприклад, убивці смерті в обстановці, за якої громадянин очевидно мав і усвідомлював реальну можливість затримати його шляхом заподіяння менш тяжкої шкоди, свідчить про явну невідповідність заподіяної шкоди відносно сприятливій

обстановці затримання [3, с. 300].

Сказане не означає, що завдана фізична шкода завжди й обов'язково не повинна бути більшою, ніж шкода, завдана особою, яка вчинила злочин. Адже швидкоплинність і складність ситуації при затриманні не завжди дає можливість оцінити її з достатньою об'єктивністю. Тут важливо враховувати суб'єктивне ставлення особи, яка затримує, до шкоди, що заподіюється ним. Він повинен розуміти, що заподіювана тяжка шкода явно не відповідає небезпечності вчиненого посягання або явно більш ніж достатня для затримання особи, яка його вчинила. Інакше кажучи, перевищення меж заподіяння шкоди при затриманні можливе лише за наявності умислу. Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила злочин, і заподіяння їй шкоди яка явно не відповідає небезпечності її посягання чи обстановці затримання тягне відповідальність лише в двох випадках, спеціально передбачених у ст. 118 (умисне вбивство при перевищенні заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила злочин) і ст. 124 (умисне тяжке тілесне ушкодження при перевищенні заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила злочин) КК України.

Таким чином, заподіяння особі, яка вчинила злочин при її затриманні легких або середньої тяжкості тілесних ушкоджень у будь-якому випадку не визнається злочином і не є підставою для притягнення її до кримінальної відповідальності [7, с. 229].

Нанесення ж особі, що вчинила злочин фізичної шкоди після її затримання є розправою, яка кваліфікується як умисний злочин на загальних підставах [4, с. 195-197].

З вище наведеного можна зробити висновок, що затримання особи, що вчинила злочин за відсутності вище перерахованих умов, може свідчити про незаконність дій і тягнути за собою відповідальність за ст. 146 КК України. як за незаконне позбавлення волі.

За ознаками правомірності затримання особи, що вчинила злочин має схожість з необхідною обороною. Тобто, як і при необхідній обороні, так і при затриманні особи, що вчинила злочин, шкода заподіюється у зв'язку з вчиненням злочину (суспільно небезпечного діяння) і саме особі, що його вчинила. Завдання шкоди обумовлено неможливістю затримати особу, що вчинила злочин, без нанесення їй шкоди.

Разом з тим не можна не помітити і ряд суттєвих відмінностей. Так, необхідна оборона відрізняється від затримання особи, що вчинила злочин рядом ознак:

– по-перше, при необхідній обороні особа, яка вчиняє злочин є активною нападаючою стороною і здійснює дії, які треба відвернути або попередити. При затриманні – вона є пасивною стороною, що ухиляється від будь-яких контактів з тим, хто намагається її затримати.

Якщо ж особа, що вчинила злочин чинить опір і, таким чином, вчиняє суспільно небезпечне посягання, у тих, хто її затримує, виникає право на необхідну оборону. Заподіяна в

цих умовах шкода особі буде виправдана станом необхідної оборони. Якщо суспільно небезпечне посягання припинилось і особа намагається втекти, то завдання їй шкоди не для подолання опору, а для затримання буде виправдане необхідністю її затримання.

– по-друге, при необхідній обороні шкода особі, що вчиняє злочин заподіюється з метою припинення або відвернення її посягання, а при затриманні – з метою недопущення її втечі і забезпечення її передачі відповідним органам влади [7, с. 229].

Таким чином, потрібно зазначити, що як і необхідна оборона, правомірне затримання особи, що вчинила злочин є суспільно корисною дією, адже своєчасне затримання такої особи і передача її органам влади сприяє припиненню злочинної діяльності й нерідко позбавляє можливості знищити сліди, знаряддя, злочинні предмети, здобуті в результаті його вчинення, перешкоджає ухиленню від відповідальності.

Аналіз положень, викладених у ст. 38 КК України, показує, що під затриманням потерпілим та іншими громадянами особи, яка вчинила злочин, потрібно розуміти позбавлення її свободи пересування, яке може бути пов'язане із завданням особі шкоди, якщо це викликано необхідністю затримання і відповідає небезпечності вчиненого нею посягання і обстановці затримання. Підставою ж затримання особи є вчинення нею очевидного злочинного посягання як закінченого, так і готування чи замаху на нього, і намір втекти, щоб ухилитися від відповідальності

Затримання проводиться з метою доставлення особи, яка вчинила злочин, відповідним органам влади. Проте, якщо затримання здійснюється з іншою метою, то це виключає його правомірність.

Завдання при затриманні шкоди особі, яка вчинила злочин, не самоціль, а захід, який необхідно застосувати, щоб затримати і передати її органам влади. Тобто, шкода при затриманні завдається вимушено. Коли особа, яка вчинила злочин, не чинить опір, не намагається втекти з місця злочину, то немає необхідності у застосуванні до неї насильницьких дій. Застосування в подібних ситуаціях насильства до затриманого визнається неправомірним. Насильство, застосоване до особи, яка вчинила злочин безпосередньо після вчинення нею злочину, є правомірним тоді, коли іншим способом затримати її неможливо. Наприклад, якщо вона чинить опір або нападає на того, хто його затримує, чи намагається зникнути з місця вчинення злочину. За таких обставин допускається заподіяння шкоди, яка необхідна для подолання опору або, щоб запобігти можливості ухилитися від затримання.

Але й тоді, коли неможливо затримати особу, яка скоїла злочин без завдання їй шкоди, остання повинна мати певні межі. Так, закон вимагає, щоб заподіяна шкода відповідала як небезпеці посягання, так і обстановці затримання. Небезпека посягання, перш за все, залежить від ступеня тяжкості злочину, характеру заподіяної ним шкоди. Зрозуміло, що чим

небезпечнішим є злочин, тим ширші межі щодо затримання особи, яка його вчинила. Проте, і при вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину нерідко виникає реальна можливість затримати особу, яка вчинила злочин без завдання їй шкоди.

У зв'язку з цим не випадково закон зазначає, що шкода, завдана особі, що вчинила злочин, повинна відповідати не тільки небезпечності посягання, а й обстановці затримання. Коли йдеться про обстановку затримання, то при цьому враховується співвідношення сил, вік, фізичний стан як одного, так і другого, інтенсивність, агресивність опору, засоби, які при затриманні застосовуються.

Завдання особі яка вчинила злочин шкоди, яка не відповідала небезпеці вчиненого (вчинив злочин невеликої тяжкості), або обстановці затримання (особа вчинила тяжкий злочин, але при цьому не намагається втекти, опір не чинить), свідчить про те, що заходи, які були необхідні для її затримання, перевищені.

Підводячи підсумок, потрібно зазначити, що за ознаками правомірності затримання особи, що вчинила злочин, має схожість як з необхідною обороною, так і з крайньою необхідністю. Але поряд із тим, затримання особи, що вчинила злочин це самостійна обставина, що виключає злочинність діяння, яка має свої характерні ознаки, які відрізняють її, як від необхідної оборони, так і від крайньої необхідності.

Безпосередньо від необхідної оборони затримання особи, що вчинила злочин відрізняється тим, що, по-перше, при затриманні особа, що вчинила злочин є пасивною стороною, що ухиляється від будь-якого контакту з тим, хто намагається його затримати, а при необхідній обороні особа, що вчинила злочин є активною нападаючою стороною і здійснює дії, які треба відвернути або попередити, а, по-друге, при затриманні особи, що вчинила злочин, шкода заподіюється такій особі з метою недопущення її втечі і забезпечення її передачі відповідним органам влади, а при необхідній обороні – з метою припинення або відвернення посягання.

Література:

1. Зуєв В. Л. Необходимая оборона, крайняя необходимость и иные обстрательства, исключяющие преступность деяния. Вопросы квалификации и судебно-следственной практики // Юридический мир. – 2001. – № 8. – С. 35-41.
2. Кримінальний кодекс України 2001 та 1960 років. Порівняльний аналіз / Фесенко Є. В., Фесенко Я. Є. – К. : «Істина», 2001. – 268 с.
3. Кримінальне право. (Загальна частина) : підручник / [А. М. Бабенко, Ю. А. Вапсва, В. К. Грищук та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки; МВС України, Харків. націон. ун-т внутр. справ. – Х.: Вид-во ХНУВС, 2011. – 378 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : [підручник] / Ю. В. Александров, В. І. Антипов, М. В. Володько та ін.; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 5-те вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.
5. Про судову практику у справах про необхідну оборону. Постанова Пленуму

Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 // Вісник Верховного Суду України. – 2002. – № 3. – С. 2-16.

6. Про міліцію. Закон України від 20 грудня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України, 1991. – № 4. – Ст. 20.

7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / А. М. Бойко, Л. П. Брич, В. К. Гришук, О. О. Дудоров та ін. ; За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – [9-те вид., перероб. та доповн.] – К. : Юридична думка, 2012. – 1316 с.

CORRESPONDENCE OF NECESSARY DEFENSE AND MEASURES ARE NECESSARY TO ARREST A PERSON WHO COMMITTED CRIMES

D. MOSHENETS

The urgency of theme. Every society has a set of measures designed to protect the individual from the state legal system. First of all it concerns the inalienable and inviolable such benefits as life and health of people, their honor and dignity, freedom and personal inviolability.

It is absolute and inalienable goods, for human from birth. Self-defense, as well as the detention of the person who committed the crime is an important legal institution that aims to promote the prevention and suppression of crimes and ensure active citizens in the fight against crime. Therefore it's important and necessary to analyze the attitudes and approaches to this problem is presented in criminal law theory , which enable you to set common features of these exceptions to criminality .

Level of development topics. On clarifying the nature of self-defense and arrest the person who committed the crime , many scientists working in the field of criminal law. A significant contribution to the study of these problems contributed V. Alexandrov, P. Andrushko, M. I. Bazhanov, V. Baulin, N.P. Berestova, J. M. Brainin, A. Gertsenzon, P. S. Dahel, V. P. Didenko, N. D. Durmanov, S. I. Dyachuk, S. Calin, A. Piontkovskii, E.F. Pobyehaylo, L. M. Podkorytov, I. C . Tishkevych, V. Tkachenko, T. G. Shavhulidze, M. D. Shargorodskii, M. I. Yakubovich and others.

In the works of these scholars are basic provisions that have become a fundamental reform of criminal law in the part of the circumstances precluding criminality , including self-defense and the measures necessary to arrest a person who commits a crime as a whole. However, the relationship between self-defense and the measures necessary to arrest a person who commits a crime requires detailed study.

The purpose of this research publication is a detailed correlation of self-defense and measures necessary to apprehend the person who committed the crime.

Harm during the arrest of the person who committed the crime , as in self-defense meets the

legitimate interests of victims of crime, the interests of society and the state.

Taking measures to detain a person who has committed a crime, thereby help citizens comply with the implementation of the principle of inevitability of punishment , helping law enforcement agencies to perform the tasks of criminal justice. Also the person committing the crime to conceal the traces of the illegal activities can do other crimes , thus it will be a public danger .

We also know that in many cases the crimes committed are not unusual , and in series, and so it's important to stop criminal activity at an early stage. Therefore, the detention of a person who committed a crime recognized the influence of socially useful and therefore justified. It should be noted that the law uses the phrase " the detention of the person who committed the crime ," but not criminal because the person would be considered a criminal after the verdict , and in our case the guilt of a person with a crime still required to prove in the manner prescribed by law [1 , p. 38].

Before the entry into force of the Criminal Code of Ukraine 2001, the following actions covered by Art. 15 CC of Ukraine 1960 " Necessary defense ", where § 5 . 15 stated that "the actions of the victim and others immediately after the commission of attacks aimed at detaining the person who committed the attack, and brought her to the appropriate authorities as legitimate, equal to the self-defense if they were required to apprehend and meet danger and encroachment conditions of detention of the offender "[2 , p. 27]. But it is clear that the absence of special provisions in the Criminal Code of Ukraine in 1960 was a significant gap in the legislation of the time. This deficiency was corrected only with the adoption of the Criminal Code of Ukraine of 2001 year.

Part 1 of Art. 38 Criminal Code of Ukraine states: "It is not recognized by the criminal actions of the victim and other persons directly after committing assault designed to apprehend the perpetrator and brought her to the appropriate authorities , provided that there has been excess of measures necessary to detain such person " .

In accordance with Part 2 of Art. 38 Criminal Code of Ukraine excess of these measures is recognized intentional infliction of a person who has committed an offense of grievous bodily harm , which is not consistent danger of assault or criminal detention conditions . Excess of measures necessary to apprehend the offender , shall result in liability only in cases specifically provided for in Articles 118 and 124 of the Criminal Code of Ukraine .

As for the purpose of detention , in accordance with Part 1 of Art. 38 Criminal Code of Ukraine action by victims and others recognized legitimate if they were aimed at detaining the person who committed the crime and bringing it to the authorities.

In this regard, there are two goals of the following: 1) final - bringing people to the appropriate authorities (to the police station , prosecutors, local council, military power, etc.) 2) the closest - to detain any person who commits a crime , that is to deprive it of personal freedom. If

the validity of the detention were initiated to achieve other goals (for lynching), it eliminates their legitimacy . It should be borne in mind that the legality of detention gives it the presence of the person who holds up , this goal rather than actually achieved results.

From the foregoing it follows that the legal definition of detention of a person who committed a crime is not, however, the answer to this question can be found in the theory of criminal law where the lawful detention of a person who committed a crime victim or other persons to understand violence aimed at short-term imprisonment of the person who committed the crime for the purpose of bringing it to the authorities if they are caused by the necessity to meet danger and detention committed assault and detention conditions [3 , p. 296].

V. Alexandrov and M.V. Volodko during the detention of the person who committed the crime as a circumstance precluding criminality understand - how the measures are related to short-term deprivation of liberty and the task in some cases physical harm for transmission to the authorities , if it were not violating the terms of the legality of detention [4 , p. 195].

It should be noted that actions directed to apprehend the perpetrator is a public right and duty officers of law enforcement agencies. Thus, the Supreme Court of Ukraine in the decree of 26 April 2002, the number 1 said that government officials, law enforcement officials , members of community groups for the protection of public order, border or military personnel are not subject to criminal liability for damage caused while performing their compulsory ' bonds for the prevention of socially dangerous attacks and detention of offenders, if they are not allowed excess of measures necessary for the lawful detention of a person who committed a crime [5, p. 2-16].

As in self-defense, in assessing the legality of actions that have been used for detention of the person who committed the crime should be taken into account the severity of the crime (the type and nature) , the circumstances that characterize the person who committed the crime (age , sex, physical data) , that she has weapons , the nature of post- criminal behavior of others.

At the same time takes into account the situation and arrest : time , place, persons who have committed a crime , subject to arrest, detention in the new circumstances of the crime and so on .

As a general rule , the more serious the offense is and the more complex situation in the detention of the person who committed it , the more damage can be caused to the person in detention. Police officer as a last resort has the right to use firearms to arrest a person who was caught in the commission of a serious crime and is trying to escape according to paragraph 4 of Part 1 of Art . 15 of the Law of Ukraine "About police" [6].

Responsibility for exceeding the measures necessary to arrest a person who has committed a crime occurs when it has been caused serious bodily injury (death or grievous bodily harm) , which does not correspond to the peril of assault or detention setting (baton strike to the head , leading to serious injury , but it was enough to put the blow on the leg).

So, for example, forced the infliction of grievous bodily harm bullies who evaded arrest that did, such as those which are not linked to infringe on a person demonstrates a clear mismatch of the danger of damage committed by him.

Similarly, causing, for example, the death of a killer in a situation in which a citizen obviously had a real opportunity to realize delay it by causing less severe damage, shows a clear discrepancy caused damage relatively favorable conditions of detention [3, p. 300].

This does not mean that caused physical damage always and necessarily must not be greater than the harm caused to a person who committed a crime.

After transience and complexity of the situation in detention does not always provide an opportunity to assess her with sufficient objectivity. It is important to take into account the subjective attitude of the person who holds up to damage that caused it.

He should be understood that caused serious bodily injury does not correspond to the peril of the offense or infringement is clearly more than enough to arrest a person who committed it. In other words, the excess of the injury during the arrest only if there is intent.

Excess measures are necessary to arrest a person who has committed a crime and causing her harm which does not correspond danger of assault or detention setting is punished only in two cases specifically provided for in Art. 118 (premeditated murder in excess of measures necessary to apprehend the person who committed the crime) and Art. 124 (grievous bodily harm in excess of measures necessary to arrest a person who has committed an offense) of the Criminal Code of Ukraine.

Thus causing the person who committed the crime with the arrest of a minor or medium bodily injury in any case, is not recognized as a crime and not a reason to bring her to trial [7, p. 229].

Applying the same person who committed the crime of physical harm after the detention is not violence that qualifies as premeditated crime on general grounds [4, p. 195-197].

From the foregoing it can be concluded that the detention of the person who committed the crime in the absence of the above conditions can indicate the illegality of the action and entail liability according to the Art. 146 of the Criminal Code of Ukraine. as for unlawful imprisonment.

According to the characteristics of the legality of detention of the person who committed the crime is similar to self-defense. That is, as in self-defense and in the arrest of the person who committed the crime, the damage caused in connection with the commission of a crime (socially dangerous act) and that the person who committed it.

Harm caused by the inability to apprehend the person who committed the crime, without causing any damage. However, one can not ignore a number of significant differences. Thus, self-defense is different from the detention of the person who committed the crime several grounds:

First , in self-defense person who commits an offense is an active attacking side and provides actions to avert or prevent. During the arrest - it is a passive party that avoids any contact with someone who is trying to apprehend.

If a person commits a crime and resisting , thus committing socially dangerous attacks in those who have delays , there is a right to self-defense . Caused in these circumstances harm the person will be justified as self-defense. If socially dangerous attacks stopped and the person trying to escape , the task will not harm her to overcome resistance and to arrest is justified by the necessity of detention.

Secondly , in self-defense pity the person who commits the offense caused to stop or prevent its abuse and during the arrest - to prevent her escape and ensure its transmission to the appropriate authorities [7 , p. 229].

Thus, it should be noted that, as self-defense, lawful detention of a person who commits a crime is socially beneficial action , because the timely arrest of the person and the transfer of authority helps to curb criminal activities and often makes it impossible to destroy traces of guns, crime items obtained as a result of its commitment prevents evasion of responsibility.

The analysis described in Art. 38 Criminal Code of Ukraine , shows that during the detention of victims and other citizens of the person who committed the crime , it's necessary to understand the deprivation of freedom of movement, which can be associated with the task of face damage if it is caused by the necessity of detention and meets danger it committed assault and conditions detention. The grounds of detention are also committed an obvious criminal assault as complete and cooking or assassinate him and intends to escape to evade responsibility.

Detention is held to bringing the perpetrator of the crime to the appropriate authorities . However, if the detention is carried out for other purposes , it eliminates it is correct.

The challenge during the arrest of harm to a person who committed a crime, not an end in itself , but the event you want to use to detain and transfer it to the authorities.

That is the damage inflicted during detention forced . When a person has committed a crime , does not resist , does not try to flee the scene, there is no necessity to apply it to the violence. The using of violence in such situations to a detainee is qualified as unlawful .

Violence is applied to the perpetrator of the crime immediately after committing an offense, is valid when otherwise it can not hold up . For example, if she resists or attacks on him who detains or attempts to escape from the crime scene . In such circumstances may be causing harm, which is necessary to overcome the resistance or to prevent the possibility of escape from custody.

But when it is impossible to detain any person who commits a crime without specifying any damage , the latter must have some limits. The law requires that harmed both consistent risk assault and detention conditions .

The risk of abuse, primarily depends on the severity of the crime, nature caused him harm. Clearly, the more dangerous is the offense , the greater limits on the detention of the person who committed it . However, even when committing a grave or especially grave crime is often a real opportunity to apprehend the person who committed the crime without specifying any damage .

In this regard, there is not accident law states that the damage to the person who committed the crime should not only meet the danger of attack, but the conditions of detention. When it comes to conditions of detention that takes into account the balance of power , age, physical condition of both one and the other, intensity , aggressiveness resistance means that are used during the arrest.

The task of the person who committed the crime damage danger that did not meet the committed (committed a minor offense), or conditions of detention (a person has committed a serious crime , but it does not try to escape, does not resistance), indicating that the measures were necessary for her detention exceeded.

To summarize, it should be noted that on the grounds of legality of the detention of the person who committed the crime is similar both in self-defense and with the utmost necessity. But along with that, the detention of the person who committed the crime is independent of circumstances precluding criminality, which has its own characteristic features that distinguish it from both self-defense and of emergency.

Directly from self-defense detention of a person who committed a crime is different in that, firstly, when detaining a person who committed a crime is a passive party, which avoids any contact with those who are trying to detain him , and in self-defense person that the perpetrator is active attacking side and performs actions to avert or prevent , and , secondly , with the arrest of the person who committed the crime , the harm caused by such a person in order to prevent its escape and ensure its transmission to the appropriate authorities , and in self-defense - to stop or prevent attacks.